

Aldarrikapenaren erretratu linguistikoa

Tamalez, kaleak langileen aldarriz, pankartaz eta hizki handiz idatzitako mezuz muku dira. Lanik gabe geratu diren edo soldatarik kobratu ez dutenen elkarretaratzeei erreparatu diegu, protestan darabiltzaten karteletako hizkuntza aztertu asmoz.

| ONINTZA IRURETA AZKUNE |

“MURRIZKETARIK EZ. Respetad los acuerdos”; “No a los recortes sociales. Gizarte eskubideen alde!”; “Prego kanpora. Prego dimisión”; “Personal de Cocinas en lucha. Privatizaziorik ez”.

Noiznahi eta nonahi ari gara irakurtzen horrelakoak. Gutxi batzuetan baino ez dira euskara hutsean;

euskaraz eta gaztelaniaz ageri ohi dira kartelak Hego Euskal Herriko kaleetan; eta sarri gaztelaniaz. Lelo horiek, kartelok, paisaia linguistikoa osatzera datoz. Eta nola prestatzen dituzte mezu horiek? Nola zehazten da grebetako eta lan uzteetako aldarriak zein hizkuntzatan egingo diren?

Hainbat sindikatutan jo dugu atea. Ondorio nagusi bat atera dugu: gauza bat da sindikatuak kanpora begira ezarria duen hizkuntza politika, eta beste bat, Gipuzkoako Urola Kostan edo Arabako lautadan enpresaren batean hautsak harrotzen direnean, praktikan alegia, pankartan mezua nola idazten den.

GORKA RUBIO / ARGAZKI PRESS

JON HERNANDEZ / ARGAZKI PRESS

MARISOL RAMIREZ / ARGAZKI PRESS

RAUL BOGAJO / ARGAZKI PRESS

Gauza bat da sindikatuak zein hizkuntza irizpide dituzten eta beste bat kalean zer ikusten den. Argazki hauetan denetarik dago: bi eletan egindako pankarta, euskara hutsean prestatutakoak, eta gaztelania hutsean egindakoa.

RAUL BOGAJO / ARGAZKI PRESS

RAUL BOGAJO / ARGAZKI PRESS

Bi elkarretaratzeak Gasteizen egindakoak dira. Ezkerrekoan Lakuako funtzionarioak ari dira protestan, eta eskuinekoan, besteak beste, CAF, Gamesa, Corrugados Azpeitia eta Laminados Arregiko langileen manifestazioa. Eskuineko kartela, inondik ere, langile haserreturen baten uztakoa da.

ELAk eta CCOOk argi adierazi digute ideia hori. CCOO sindikatuak esan digunez, asmoa dena ele bitan egitea da eta hori transmititzen diete sindikatuko langile, ordezkari eta atal sindikalei. Lan gatazkatan, eta bestela ere bai, enpresako ordezkari sindikalak beren kabuz moldatzen dira eta sindikatuko Euskara Sailak ez du parte hartzen. Izatekotan ere, itzulpenen bat egiteko laguntza eskatzen diote sindikatuaren Euskara Sailari. CCOOk paisaia linguistikoa ele bitan egiteko oztopo handienetakoa afiliatuen hizkuntza gaitasuna da. Askok ez dakite euskaraz, eta beraz, bi hizkuntzetan aritzeko arazoak dituzte. Sindikatuaren hitzetan, “horrelakoetan Euskara Sailera edo lankideengana jotzen dute”.

Leire Txakartegi ELAko euskara arduraduna da eta sindikatuaren hizkuntza irizpidea argitu digu: “Hego Euskal Herrian gaztelania hutsez ez da inoiz egin behar”. Bi aukera daude, beraz: edo euskaraz eta gaztelaniaz, edo euskara hutsean. Badakite ez dela gauza bera Nafarroako Erriberan aritzea

edo Bizkaiko Arratian, baina irizpidea bera da. Beste kontu bat da, lehen adierazi dugun moduan, irizpidea betetzea: “Batzuetan lortzen dugu eta besteetan ez. Atal sindikal bakoitzak bizitza propioa dauka eta batzuetan ihes egiten digute”. Bestalde, Txakartegik azpimarratu du begiratu behar dela enpresa batzordeetan sindikatu bakoitzak duen lekua, “sindikatuak ez baitu paisaia linguistikoa eragiteko ahalmen bera bederatzitik bateko ordezkari-tza badauka edo alderantziz”.

Paisaia bai... eta euskara plana?

Edurne Larrañaga LABeko euskara idazkaria da. Hizkuntza paisaia zaindu behar den zalantzarik ez du, baina gehiago kezkatzen du enpresek euskara planik ez izateak, zuzendaritzak eta langileek osatutako euskara batzorderik ez egoteak. Barne mailan, LABek komunikazio eta lan hizkuntza euskara dela adostua dauka, beti ere errealtate sozio-linguistikoa kontuan hartuz. Politika horretara iristeko, kanpotik barrurako bidea egin dela dio, alegia, lan mundutik (lantegietan diren

ordezkari euskaldun eta euskaltzaleengandik) egiturara.

Sabino Zugazaga Gipuzkoa, Bizkaia eta Arabako LABeko ordezkaria da Euskotrenen. Euskara planik gabe dagoen enpresa publikoa da garraio erakundea; PSOeren agintaldian eten egin zen EAJren garaian indarrean zegoen plana. Zugazagak, Larrañagak bezala, garrantzi handia ematen dio euskara plana izateari. Paisaia linguistikoa dagokionez, eta berdin aldarrikapen garaia iristen denean, Euskotrenen LABek irizpidea garbi du: lehenengo eta nabarmenduta euskaraz, eta ondoren gaztelaniaz. Zugazagak azpimarratu du, halako egoeratan hizkuntza irizpidea betetzeko egitekoa atzeratu behar badute atzeratu egiten dutela. Enpresa batzordean ez dago horrelako konturik; ELA, LAB, CCOO, UGT, CGT, ESK eta Lankide daude, eta behin baino ez du gogoan bilera euskaraz egin zutenekoa, nahiz eta hamabi ordezkariatik sei ELAkoak eta LABekoak izan. ■

Babeslea: Hondarrribiko Udala

